

achtig uitgedrukt in de spreuk: De Taal is gansch het volk! Liberalen en clericalen stonden in Zuid-Nederland weldra scherp tegenover elkander, schoon het dikwijls heette, dat beide politieke partijen, waar het hunne taalrechten mocht gelden, steeds te zamen zouden gaan.

Voor Noord-Nederland bleek het duidelijk, dat deze laatste verzekering mank ging, toen het XIX^{de} Congres te Brugge (1884) gehouden werd. Een sterke meerderheid van clerikale Zuid-Nederlanders, aangevoerd door eenige welbespraakte priesters, kwamen er kampen voor het West-Vlaamsch taal-particularisme, aan de Noord-Nederlandsche stamgenooten te kennen gevend, dat men de taal van Hooft, Vondel en Bilderdijk in West-Vlaanderen zeer goed kon missen. Dit zeer betreuenswaardige feit werd nog pijnlijker, toen in 1868 (8 Juli) bij Koninklijk Besluit eene Koninklijke Vlaamsche Academie van Taal- en Letterkunde werd ingesteld. Er op te wijzen, dat de naam onjuist gekozen is, en had moeten luiden: Academie voor Vlaamsche Taal- en Letterkunde, is van geen belang, waar moet herinnerd worden aan het feit, dat een clerikaal minister (de Chevalier de Moreau), uitvoering gevend aan het Koninklijk Besluit van 8 Juli 1868, de achttien eerste leden benoemde, en wel zoo, dat zestien clerikale letterkundigen naast twee liberalen (Van Beers en Rooses) werden aangewezen. Dat daarbij de beste dichternamen ontbraken, omdat de dichters, die ze droegen, liberalen waren, behoeft niet gezegd te worden. Voorts dient herinnerd, dat de beide liberale leden de eerste zitting der Vlaamsche Academie bijwoonden, in de hoop, dat de zeven nog door de leden te verkiezen letterkundigen hunne kleine minderheid zouden versterken. De Academie benoemde vijf clerikalen, één liberaal (Sleeckx) en een twijfelaar. De drie liberalen (Rooses, Van Beers en Sleeckx) dienden hun ontslag in — en de Vlaamsche Academie werd samengesteld uit 23 clerikale leden en twee twijfelaars.

Door een en ander is de harmonie tusschen de Zuid-Nederlandsche staatkundige partijen niet teruggevonden. Latere feiten hebben de toestanden niet verbeterd. Een paar slechts vermeld ik. De zoogenaamde vijfjaarlijksche „prijskamp” in de Nederlandsche Letterkunde heeft al heel wat ongenoegen en wrok doen ontstaan in Zuid-Nederlandsche letterkundige kringen. Misschien, dat de een of andere schrandere minister weldra voorstelt, ze af te schaffen — dit zou eene ware uitkomst zijn. In 1890 heeft weder eene „prijskamp” plaats gehad. Eene commissie uit de Vlaamsche Academie heeft den prijs toegekend aan eene jonge schrijfster, Hilda Ram — en daarbij een verslag uitgebracht, waarvan geen eerlijk man de politieke onpartijdigheid zal prijzen. In Nederland is bijna geene schrijfster meer gewaardeerd dan Virginie Loveling. De jury zegt van haar kunstarbeid, dat zij „gekleurde photographiën” levert, en in de verte niet met Conscience kan vergeleken worden. Evenzoo wordt het zeer talentvol epos van Julius de Geyter *Keizer Karel V en het rijk der Nederlanden* (2de dr. 1891) met geringschatting ter zijde geschoven. Den dichter Pol de Mont wordt verweten, dat zijn vorm slordig is, en dat het rijmen hem al te gemakkelijk afgaat.